

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo Sprawiedliwości

Podsekretarz Stanu

DWOiP-IV-0700-4/09
BPS/DSK-043-1236/08

BM-1-0700-5/09

7. Gidewy
SEKRETARIAAT
Biuro Prac Senackich
wpłynęło dn. 5.02.09
nr 732 podpis. *[Signature]*

Warszawa, dnia 3.02. 2009 r.

GABINET MARSZALKI SENATU

wpłynęło dn. 4.02.2009

nr 64 podpis.

Pan

Bogdan BORUSEWICZ

Marszałek

Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Stanisław Peciński

W odpowiedzi na oświadczenie złożone przez Pana senatora Antoniego Motyczkę podczas 24. posiedzenia Senatu RP w dniu 19 grudnia 2008 r., nadesłane wraz z pismem z dnia 23 grudnia 2008 r. nr BPS/DSK-043-1236/08 – uprzejmie przedstawiam, co następuje:

W pierwszej kolejności należy wskazać, iż w przypadku prowadzenia postępowania egzekucyjnego z wynagrodzenia za pracę na podstawie art. 880 i kolejnych ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 1964 r. Nr 43, poz. 298 z późn. zm.) – dalej kpc, komornik po dokonaniu zajęcia wynagrodzenia zawiadamia dłużnika (pracownika), że nie może on odbierać wynagrodzenia za pracę poza częścią wolną od zajęcia ani rozporządzać nim w żaden inny sposób – do wysokości egzekwowanego świadczenia i aż do pełnego pokrycia długu (art. 881 kpc). Z kolei stosownie do treści art. 833 kpc wynagrodzenie ze stosunku pracy podlega egzekucji w zakresie określonym w przepisach ustawy z dnia 26 czerwca 1974 roku Kodeks pracy (tekst jednolity Dz.U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 z późn. zm.) – dalej kp. Wysokość wynagrodzenia wolnego od zajęcia normuje przepis art. 87 § 1 oraz § 4 kp, zgodnie z którym z wynagrodzenia za pracę - po odliczeniu składek na ubezpieczenia społeczne oraz zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych - podlegają potrąceniu między innymi: sumy egzekwowane na mocy tytułów wykonawczych na zaspokojenie świadczeń alimentacyjnych – w kwocie nie przekraczającej trzech piątych wynagrodzenia oraz na pokrycie należności innych niż świadczenia alimentacyjne – w kwocie nie przekraczającej połowy wynagrodzenia. W tym miejscu należy wskazać, iż co do zasady pracownikowi wyna-

grodenie powinno być wypłacane w całości i w umówionej wysokości. Oznacza to, iż wszelkie potrącenia z wynagrodzenia za pracę pracownika są dokonywane na zasadzie wyjątku. Przyjęte przez ustawodawcę, a wskazane powyżej rozwiązania mają na celu zapewnienie utrzymania dłużnikowi i jego rodzinie środków utrzymania.

Z kolei w przypadku prowadzenia postępowania egzekucyjnego z rachunku bankowego na podstawie art. 889 i kolejnych kpc, kwota wolna od zajęcia została określona przez art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (tekst jednolity Dz.U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 z późn. zm.) – dalej pr. bank., zgodnie z którym wkłady oszczędnościowe jednej osoby fizycznej złożone w banku na rachunku oszczędnościowym, rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym czy na rachunku terminowych lokat oszczędnościowych, niezależnie od liczby zawartych umów, są wolne od zajęcia na podstawie sądowego lub administracyjnego tytułu wykonawczego do wysokości trzykrotnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, bez wypłat nagród z zysku, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za okres bezpośrednio poprzedzający dzień wystawienia tytułu wykonawczego. Zwolnienie z egzekucji wynikające z art. 54 ust. 1 pr. bank. ma charakter jednorazowy. Oznacza to, iż znajduje zastosowanie tylko raz w trakcie postępowania egzekucyjnego prowadzonego z rachunku bankowego i po wykorzystaniu przez dłużnika środków w wysokości określonej w art. 54 ust. 1 pr. bank. kolejne środki, które wpływają na rachunek bankowy dłużnika podlegają zajęciu w całości.

Wzajemna relacja przepisów art. 87 § 1 i § 4 kp i art. 833 kpc oraz art. 54 ust. 1 pr. bank. może budzić wątpliwości, przy czym zaznaczyć w tym miejscu należy, że Ministerstwo Sprawiedliwości w zakresie przysługujących mu kompetencji nie jest właściwe do dokonywania wiążącej wykładni przepisów prawa. Prawdopodobnie czynności egzekucyjne może być badana i weryfikowana wyłącznie przez sądy w trybie nadzoru judykacyjnego. Tylko sąd władny jest uchylać lub zmieniać czynności egzekucyjne sądów i komorników. Środki prawne inicjujące nadzór judykacyjny i właściwość sądów regulują przepisy kpc. Stosownie do treści art. 767 kpc na czynności komornika (w tym dokonanie przez niego zajęcia) przysługuje skarga do sądu rejonowego.

Możliwa jest taka wykładnia przepisów art. 87 § 1 i § 4 kp i art. 833 kpc oraz 54 ust. 1 pr. bank., która ochronę wynagrodzenia za pracę odnosi wyłącznie do świadczeń niepodjętych przez pracownika. Według tej koncepcji ograniczenia egzekucji wynikające z art. 833 kpc nie dotyczą świadczeń już podjętych przez dłużnika lub też wypłaconych przez pracodawcę na rachunek bankowy wskazany przez dłużnika. Wypłacone przez pracodawcę środki pieniężne i przekazane na rachunek bankowy podlegają dalszej egzekucji z rachunku bankowego, o ile

taki wniosek złoży wierzyciel. Reasumując wynagrodzenie za pracę odebrane, a za takie należy uznać środki pieniężne przekazane na rachunek bankowy, nie korzysta z ochrony wynagrodzenia za pracę przewidzianej w przepisach art. 833 kpc oraz art. 87 kp. Odnosząc powyższe uwagi do przedstawionego w oświadczeniu Pana senatora Antoniego Motyczki problemu stwierdzić należy, iż w świetle aktualnie obowiązujących przepisów, przy przyjęciu przedstawionego wyżej rozumienia wzajemnej relacji omawianych przepisów, możliwa jest sytuacja, w której komornik prowadząc egzekucję z rachunku bankowego i dokonując zajęcia wierzytelności wynikających z rachunku bankowego, zajmuje w całości środki pieniężne stanowiące wynagrodzenie za pracę.

Z drugiej jednak strony zarówno instytucja zwolnienia od zajęcia środków zgromadzonych na rachunku bankowym, terminowej lokacie oszczędnościowej, rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowym – do wysokości wskazanej w art. 54 ust. 1 pr. bank., jak również instytucja zwolnienia od egzekucji wynagrodzenia za pracę określona przez art. 87 kp, zostały wprowadzone ze względów humanitarno – społecznych i ich celem jest zapewnienie dłużnikowi minimalnej kwoty niezbędnej do utrzymania się i zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych. Jeżeli uznać za dopuszczalne zajęcie na rachunku bankowym środków pochodzących z wynagrodzenia za pracę (w zakresie wolnym od zajęcia na podstawie art. 87 kp), dłużnik może zostać pozbawiony środków do życia a przez to instytucja ochrony wynagrodzenia za pracę wyrażona w art. 87 kp staje się iluzoryczna.

W sytuacji, gdy powszechnym zjawiskiem staje się przekazywanie wynagrodzenia za pracę na rachunek bankowy wskazany przez pracownika, poruszony w oświadczeniu Pana Senatora Antoniego Motyczki problem wydaje się istotny. Zostanie on przedstawiony do rozważenia zespołowi powołanemu przez Przewodniczącego Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego – celem wypowiedzenia się w przedmiocie ewentualnej potrzeby nowelizacji obowiązujących przepisów.

Z wyrazami szacunku

PODSEKRETARZ STANU
w Ministerstwie Sprawiedliwości

Zbigniew Wrona